

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnilstvo in ekspeditija v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-štev. 74.

Štev. 278.

V Ljubljani, v soboto 4. decembra 1897.

Letnik XXV.

Položaj v Avstriji.

(Konec.)

Zdelo se nam je vredno preložiti bitno ves članek, da uvidimo, kako sodijo o nas drugi. Ta znameniti laški list torej sodi, da se je Slovanstvo v Avstriji v zadnji dobi močno okrepilo; da, tako okrepilo, da nemštvo mora z njim računati kot s faktorjem, ki ga ni mogoče izločiti. Sodi nadalje, da imajo Slovani bodočnost, odkar so pustili misli samomorje, apatijo in resignacijo v neodoljivo usodo. Sodi naposled, da je slovanstvo prihranjeno po skrivnem božjem načrtu za posebne namene.

Izvestno je bodrilno za nas, da čujemo tako sodbo o slovanstvu prav v hipu, ko je nastala v Avstriji divja buka in huka zoper vse, kar je slovanskega; ko cesarski Dunaj in nemški Gradec tekmujeta s potujčenim Celovcem v lepovstvu proti Slovanom; ko se vseučilišni profesorji pridušajo, da je slovanstvo pogibel omike in kulture. A kakor nas ne sme oplašiti besni napad liberalnega nemštva, tako nas pa tudi ne sme premotiti nobena hvala.

Slovani bodo v Avstriji faktor, a le tedaj, če bodo ohranili moralno silo.

Ne varajmo se! „Slovenski Narod“ je v vrsti člankov pojasnjeval našo bodočnost. Stojč popolnoma na materialističnem stališču je dokazoval, da je pravica moč; da je vsa zgodovina le živalski boj za obstanek; da je najvišja naša naloga povzdig materialnega blagostanja.

Gotovo je večkrat pravica moč, vselej namreč, kadar narodi odpadejo od krščanstva. Toda gorje nam, če to načelo v obče zavladava; gorje nam, če je bodemo mi sami širili! Potem se ne pritožujmo, če smo zatirani na Koroškem, Štajerskem, Primorskem in v izmučeni Istri! Zakaj zob za zob!

Če mi sami izpovedamo to načelo, kako moremo klevetati Nemce in Lahe, če je tudi izpovedajo!

Ce je vsa zgodovina le živalski boj za obstanek, utegne se zgoditi, da nas bodo Čehi in Poljaki pustili, če jim Gautsch zagotovi obstanek. Ze sedaj „Slovanski Svet“ toži, da so Čehi separatisti in partikularisti brez čuta vzajemnosti z drugimi slovanskimi plemeni. Toda če sami širimo taka načela, ne tožimo na druge, če se jih tudi drže!

Gotovo je materialno blagostanje pogoj narodne moči, toda če bodemo povdarjali le materialno plat, utegne se nam slabo obnesti „Slovenski Narod“ sam je prisiljen od dejstev končno moral poudariti tudi etični moment, moralno silo. Zakaj brez moralne sile, brez žilavosti, značajnosti, pravosti, ne bodemo Slovenci nikdar prišli do materialnega blagostanja, in če pridemo, bodemo vkljub njemu propadli!

Prav sedaj, ko se bje v Avstriji boj za bitje in nebitje, za prevlado nemštva ali enakopravnost vseh narodov, treba je, da zberemo vsi Slovani vse moči.

Treba je, da zajemamo moralno silo vzajemnosti iz čuta pravice in ljubezni! Pravico vsem in vsem pomoč! Ne živalski boj, naš boj bodi zaveden za našo pravdo!

Treba je, da pustimo vsako drobtiničarstvo, da se bojujemo za ideje!

Treba je, da se z vso silo bojujemo zoper socialno demokracijo, zakaj, kakor je praška „Politik“ pred malo dnevi dokazovala in so potrdili dogodki zadnjih dnij, je socialna demokracija med Slovani le „antemurale“ nemškega liberalizma!

„Ceterum autem censeo“ — da vsega tega nikdar ne bo, da bodo vsi naši uspehi le nav-

dezni, naša vzajemnost le od danes do jutri, naš boj za pravdo res le živalski boj, dokler se ne oklenemo vsi spasonosnega rešnega krščanstva, dokler bo Slované razjedal — liberalizem. Zakaj liberalizem je princip egoizma in herezije — sebičnosti in razpora!

Naj tudi „Slovanski Svet“ sodi, da je ta naša misel „politično nezrela“, mi jo oznanjamo, ker smo o njej prepričani, in oznanjali jo bodemo, dokler nas „Slovanski Svet“ ali kdo drugi ne preveri, da se motimo. Le katoliška ideja nas bo osvobodila! Da bi mi le ne spoznali tega — prepozno!

Ali je cerkev res pospeševaljica germanizacije na slovenskem Štajerskem?

Od Drave, dne 3. dec.

Stari liberalci „Slov. Narod“ je dne 1. dec. objavil dolg članek pod naslovom: „Cerkev — pospeševaljica germanizacije na slovenskem Štajerskem.“ Verujemo, da ga je skoval kak lajik, ki vsak dan občuje z župniki; kajti po naših mislih med južnoštajersko duhovščino ni več najti nobenega, ki bi v sedanjih resnih časih pljuval v svojo lastno skledo.

Skoda, da „Slov. Narod“ ni članka prinesel par dni poprej, da prav v tisti številki, ko med „Dnevni vestmi“ poroča o demonstraciji v Mariboru ter mil. knezoškofa našteva prvega, kateremu je besna druhal pobila okna. To sicer ni res, da bi bili knezoškofu prvemu pobili okna, poprej so jih pobili voditelju mariborskih Slovencev, vrlemu g. dr. I. Glančniku, in sicer kar vse šipe na pisarnici. — Jeza mariborske prusaške sodrge ni bila toliko obr-

LISTEK.

Socijalistični — „župniki“.

Glasilo naših socijalnih demokratov pripoveduje, da je tam nekje v Švici „voljen župnikom“ socijalni demokrat.

S tem hoče list dokazati, kako dobri in pobožni kristijani so socijalisti. Raduje se rudečkar in si domišlja, kdo ve, kako gorko je založil krščanskim socijalistom. Zato pristavlja porogljivo: „Naši krščanski socijalci pravijo kajpada, da socijalni demokrat ne more biti dober kristjan“.

Bržčas bode kaka najivna socijalistična dušica rekla: „Saj ima le prav naš Kristan ali Čobal, kedar pravi, da socijalizem ni sovražen veri“. Takih dušic je med socijalistično maso dosti, „voditelji“ seveda vedo, kaj delajo in za kaj se gre.

Tudi se ne bodemo čudili, ako bodejo liberalci v časih, ko si pomežikujejo s socijalisti, porabljali proti nam tega „župnika“. Mi pa smo seveda malo nezaupni proti našim socijalističnim rojakom in njih glasu.

Denimo za hip, da je vse res, kar nam pripoveduje socijalistični list. Ali to kaj dokaže? Ako je res eden izmed „voljenih župnikov“ socijalist, ali šo potem socijalisti opravičeni trditi, da so kristijani in sicer „dobri“ kristijani?

Ako si pa ogledamo stvar natančneje, vidimo na mah, na kako nespreten način lovi rudeče glasilo kaline.

Da müssten doch die Leser sein
Auf's Hirn gefallen alle
Wenn sie dem Fuchlein gingen hinein
In die aufgestellte Falle
Und ihm mit einem blöden Gesichte
Glaubten die ganze Pfarrergeschichte.

Uže dejstvo, da govori list o „voljenem“ župniku, kaže, da se tu ne gre za katoliškega duhovnika. Obče znano pa je, da je med protestantskimi bogoslovci velika množica racijonalistov in celo materialistov. Saj Harnack s svojo šolo ne priznava tridentskega veroizpovedanja in veliko število pastorejv krščeje samo „v imenu občine“. To so dejstva. Krščanstvo pa to seveda več ni. To je racijonalizem ali morda materializem, a ne pozitivno krščanstvo. Tak „voljen župnik“ je potem seveda lahko socijalni demokrat. Njemu je vera lahko povse privatna stvar, on lahko veruje in uči, da sveta in človeka ni ustvaril Bog, da duša človeška ni neumrjoča, on lahko s socijalnimi demokrati pravi: „Den Himmel überlassen wir den Engeln und den Spatzen“.

Tak „župnik“ pa je tudi lahko sodrug Kristan ali sodrug Zavrtnik, ali pa sodrug Liebknecht, ki je ob priliki smrti sodruga Grillenbergerja pisal tako vspodbudljivo o križu: „Nikakega križa ne sta-

vim pred njegovo ime, kajti da se je umaknil križu, izročil je svoje telo čistečemu, žarečemu plamenu. Torej ne križa pred njegovo ime!“

Pa tudi sodrug Singer ali Verkauf bil bi lahko tak „župnik“, dasi sta moža žida, kajti glavni dogma take vere je:

Christ, Jud' und Hottentott,
Glauben alle an einen Gott,

kateri dogmi bi pa tudi nič ne škodilo, ako bi se radi tiskovne napake bralo mesto „einen“, „keinen“.

Kandidatov za taka „župniška“ mesta leta prav obilo po svetu, posebno veliko pa jih poseda in maže papir po vredništvih socijalističnih listov.

Lepo bi bilo po mislih gospodov rudečkarjev, ko bi se na lecah šopirili racijonalisti, katere Lenau dobro označuje rekoč: . . . ein Rationaliste, Stolz, wie ein Hahn auf dem Verstandesmiste.

Še bolj veseli bi bili sodrugi, ko bi materialisti po vseh cerkvah oznanjali svojo „vero“ in svoje „dobro krščanstvo“. Ti pa se ne baharijo po gnojišču razuma, temuč po pravem pravcatem smrdljivem gnojišču.

Taki so torej rudeči socijalistični „voljeni župniki“.

Gospodi socijalistom pa pravimo:

Ihr nennt Euch Kämpfer für das Licht,
Doch wer Euch kennt, der glaubt Euch nicht!

njena proti duhovščini, kakor proti Slovincem sploh. Da so pri oni demonstraciji morali trpeti knezoškof in nekateri duhovniki, tega je v prvi vrsti kriva „Marburger Zeitung“, katera vsakokrat, kadar „Slov. Gospodar“ ali „Südost. Post.“ ostro primeta zagrizene Nemce, to pisavo zvrča na knezoškofa in mariborsko duhovščino, ter Mariboržane hujska, češ, „škof je tega kriv, stari gospodje v kapitelju se preganjajo Nemcev muzajo.“

Da bi naš knezoškof ali stolni kapitelj bili krivični Nemcem ali Slovincem, tega jim nihče ne more očitati, sploh pa jim pri velikih opravkih gotovo nič časa ne ostaja, da bi se pečali s politikom. Na dan z dejstvi „Narodov“ člankar, ti južnoštajerski udeb, kje so se naš mil. knezoškof ali stolni kapitelj pregrešili proti svojemu ljubljenu slovenskemu narodu? Le na dan z njimi, saj so ravno člankom, ki so naperjeni proti duhovščini, predali „Slov. Naroda“ vedno odprti — na stečaj!

Ker pa člankar prinaša neke dokaze za svojo trditev, kako da cerkev pomaga germanizovati slov. Stajar, moramo si seveda te dokaze malo ogledati. Pravi pa: „Kirchliches Verordnungsblatt“, „Geistlicher Personalstand“, vsi dekreti, razun oni „ad audiendum verbum“ so nemški. — Res je to, večinoma so, ker prva dva nista pisana samo za duhovščino, ampak se pošiljata tudi drugim ordinarijatom. — Bili bi lahko pisani v latinščini, ali potem postanejo gospodje pri ordinarijatu — latinizatorji!

Da pa se je poduk babicam v kn.-šk. uradnem listu objavil samo v nemščini, se je zgodilo zato, ker uradni list vendar ni namenjen babicam, ampak č. duhovščini, in ker ordinarijat ni nikakor dolžan v slovenščini podati onega poduka babicam, tudi „lavantinskim“ ne, (Oj te „lavantinske babice“!) in sicer zaradi predmeta ne.

Mislimo, da nas člankar razume, če ne, naj vpraša svojega prijatelja „župnika“!

Da so konferenčni sklepni zapisniki pisani tudi v slovenščini, ako se je vprašanje stavilo slovenski, o tem seveda še člankar ničesar ni slišal, tudi tega ne, da vsak duhovnik kako času primerno cerkveno razpravo sme prijaviti v „Verordnungsblattu“ tudi v slovenščini. Kadar pa ordinarijat ima opraviti s strankami, tako vestno upošteva njih narodnost, ko noben drug urad ali pisarna ne.

Maksim kn.-šk. pisarne, ki je vsem duhovnikom znan, je: „V katerem jeziku (ali slovenski, nemški ali latinski) nam pišete, v tistem vam bomo odgovorili!“

Ko bi se le vsi duhovniki in tudi lajki po tem ravnali! Čim več bodo župni in drugi južnoštajerski uradi slovenski ordinarijatu dopisovali, temveč se bode ondi slovenski uradovalo. To se vendar ne more reči, da bi ordinarijat z nemškim uradovanjem duhovnike pohujšal, k večjemu kacega farizeja!

Ker člankar pravi, da cerkev pomaga germanizovati slov. Stajar, moramo reči, da pač ne vé, kaj je katoliška cerkev. Naj si izposodi pri svojem duhovnem prijatelju kak katekizem, če tudi stare iz-

daje. Sv. cerkvi nikdar ni namen kak narod potujčiti, to kaže vsa njena zgodovina; še dandanes pošilja k raznim narodom, tudi k najbolj divjim, misijonarje, ki so zmožni jezika dotičnega naroda. Ali tudi to ni njen prvi namen, se vojskovati za samo jedno narodnost, druge narode pa odbijati; njen prvi namen je bil in ostane: „Vse pridobiti za Kristusa!“

Razmere na dunajskem vseučilišču.

Na Dunaju, 3. dec. 1897.

Dasi je dobilo dunajsko mesto zopet svoje mirno lice in so oni hrupni prizori, ki so prisili omahujočega Badenija k odstopu, potihnili, vendar hočemo danes še jedenkrat opozarjati na minole dogodke in izpregovoriti nekaj besedic o našem dunajskem vseučilišču.

Kakor znano, je ta „hiša vednostij in znanostij“ pri celem nemškem odporu igrala jako veliko ulogo in se pozornost občinstva kakor tudi policije nanjo ni nič manj obračala nego na parlament. Godile so se na našem vseučilišču stvari, iz katerih smo s polno zaupnostjo sklepali, da je zavladal po njem čisto pristni Wolf in Schönererjev duh. V avli so se vrstile najbolj provokatorične nemško-nacionalne popevke jedna za drugo, šipe pri glavnih uhodnih vratih bile so — vkljub njihovi solidarnosti in delobnosti — na drobne kosce razbite, po zraku švigale so grozeče palice in vse, vse je hotelo prekipeti nacionalnega navdušenja in svete jeze... Zunaj, pri stranskih vhodih pa so bile prave bitke med dijaki in med policijo, ki je hotela vrniti se in vložiti na akademična tla. Pesek, les, metle, razbite šipe, vse to in še mnogo drugega letelo je nanjo, če je z naskokom hotela prodreti skozi zastavljene uhode. Po celem vseučilišču bilo je letanje in vpitje, krik in vik; tam je popevala skupina „buršev“ svoj sveti „Vivat academia“, tam so prenašali kacega ranjenca, tam zopet je navduševal kak nemški profesor okoli njega zbravšo se gnječo in hujskal dijače, naj se krepko potegnejo za svoje pravice vsakemu, — tudi policiji nasproti.

Tako je bilo preteklo soboto. Vseučilišče postalo je namah prava pravcata trdnjava, kjer so razsajali nemško-nacionalni dijaki in katere je oblegovala — policija!

Tedaj so se jeli popraševati slovanski dijaki, ki so bili prisiljeni ostati ali v vseučilišču ali pa si izbojevati tako rekoč izhod iz njega, s kako pravico da nastopajo nemški burši tako protizakonito, čudili so se, kako da jim „njega magnificenca“ rektor Toldt, dopušča take hude, akademičnim postavam skrajno nasprotujoče izgrede?!

Saj ni bil še potekel dober telen, odkar so se pri njem pogajali radi nameravanega, odločnega, a popolnoma mirnega nastopa. Pa bil je ta čas velik skeptik in, sklicavši se na svoje paragrafe, preprečil slovanskemu dijaštvu vsakojak nastop. Le mir, le mir, dejal in prosil je menda, saj se bode razburjenost polegla.

Temu začudenju med slovanskim dijaštvom, kako da se nemški burši poslužujejo tolikih prostostij, bilo je konec, ko so v torek dunajski listi prinesli izjavo, v kateri označujejo nemški in pa renegatski (!) profesorji našega vseučilišča svoje stališče glede splošnega političnega položaja. Brž ko se je Badeni poslovil od političnega življenja, brž ko je torej zginil ta faktor, kateri je menda strahoval tudi naše profesorje, že so odkrito izjavili „orbi et urbi“, kako politično prepričanje vlada med njimi, med tem ko so do tistega trenutja le na skrivnem ruvali in hujskali zoper vlado in zoper slovansko premoč.

Izjave same ne bomo navajali tukaj doslovno, saj je menda vsakega, ki čita liste — in kdo tega ne dela v sedanjem položaju — dovolj čudno zbudila. Dotakniti hočemo se le enega mesta, ki slove: „Die Wiener Universität betrachtet sich mit Stolz als eine gastliche Heimstätte aller Nationen, welche in Oesterreich neben einander leben“ in se nadaljuje nekako tako-le: Sie ist auch geknüpft an den lebendigen Zusammenhang mit dem deutschen Volke, aus welchem der Universität immerfort geistige frische Kräfte zuströmen“. Tako se glasi izjava. Mi pa vprašamo, jeli ni to jasen odgovor na vse naše besede in vprašanja, katera smo pred kratkem podarjali. Res je, da slovanski visokošolci igrajo na dunajskem vseučilišču le ulogo gostov, a nič manj dvomljiva resnica je pa tudi, da se jim to žalostno dejstvo vedno moli pod nos in da ne uživajo — vkljub svojemu mirnemu značaju — niti polovice onih akademičnih prostostij, katere nemškemu dijaštvu omogočujejo tolike — rekli bi skoro — politično važne izgrede. Če so v Pragi burši prav pošteno skupili, je kaj takega tu pri nas na Dunaju nemogoče, ker smo preveč v manjšini. In to je tudi razlog, katerega so vpoštevali nemški profesorji pri svoji izjavi. Ta nam pač ostane v trajnem spominu in nam svedoči o resnici pregovora, ki pravi: „Kakoršen je gospodar, taki so tudi njegovi hlapci!“ Kakoršen je profesor, taki so tudi dijaki!

Politični pregled.

V Ljubljani, 4. decembra.

Nagla sodba v Pragi. V včerajšnjem uvodniku smo označili, kaka kruta osoda je zadela naše brate Čehe v mestu Pragi in njeni okolici radi tega, ker so razdraženi po nemško-židovskih kričavih, večinoma mlečnozobih pobalinih, javno zahtevali svojih pravic in zadoščenja za užaljeno narodno čast. Povedali smo toraj tudi, kdo je provzročil nemire in demonstracije, katerim je z neznansko hitrostjo sledila nagla sodba. Konstatovali smo, da so pričeli izgrede praški „miroljubni“ Nemci, podkupljeni in nahujskani hlapci ondotnih židov, posebno višješolska mladina ter zvesti oprode Adlerjevi. V potrjenje te naše včerajšnje izjave navajamo odlomek iz praške „Politik“, ki dokazuje ravno isto dejstvo. Piše namreč tako-le: „Izpostavljeni smo bili že dolgo vrsto let sistematičnemu obrekovanju in zasramovanju od

† Župnik Kneipp.*

(Dalje.)

Kneippa pustili smo kot kapelana v Boosu. Njegov župnik in tovariš kapelan, oba sta bila bolna. Zato se mu ni zmanjkovalo dela v pastirstvu. Sklenil je že nešteto krat in kar se je dalo trdno, da se ne bode pečal z zdravljenjem, a zastonj! Mehko srce bi se mu bilo stopilo, ako ne bi bil pomagal stokažočemu in jokajočemu revežu. Saj je sam vedel najbolje, kaj se pravi bolan biti. Pomagal je premnogim ljudem. In ko so ga po dveh letih poklicali v Augsburg za mestnega kapelana pri sv. Juriju, šel je z njim na novo službo tudi sloves, da je Kneipp vrl zdravnik. Kneippu je bilo to vse prej kot všeč, a kaj je hotel! Vsem sklepom je postal nezvest in pomagal z dobrim svetom, kdor ga je le prosil.

Leto 1855 vzelo mu je očeta. Tedaj moral je pa tudi zapustiti dosedanja kraj svojega delovanja ter iti v Wörishofen za spovednika v samostanu dominikank. Wörishofen bila je tedaj neznatna vas in tudi Kneippu se ni sanjalo, da bo ravno po njem dobil ta kraj svetovno ime in da postane prvo zdravilišče. Do tega časa očvrstilo se mu je telo prav dobro in sam je mislil, da bolj krepak sploh ne more

več postati. Pa, uračunal se je. V samostanu vodil je gospodarstvo in to mu je dalo priliko, da ni bil brez dela in pregibanja. Vmes poskušal je tudi z vodo na razne načine. Zdravje utrdilo se mu je tako, da od tega časa do svoje smrti ni bil niti jedenkrat bolan, ni rabil zdravil in je postal tudi precej životen. Sam piše (l. 1886): „Ko sem prišel v Wörishofen, tehtal sem 120 funtov, čez 25 let 185 funtov in sedaj že zopet več“. Tako je Kneipp, kateri je bil že izročen sušici in smrti, popolnoma ozdravel in ostal do pozne starosti zdrav ko riba. L. 1880 umrl je tedanji župnik v Wörishofenu in Kneippu bila je podeljena ta župnija.

S tem pa je župnik Kneipp stopil nekoliko bolj v svet, izprva sicer polagoma, a vedno hitreje in hitreje, dokler ni ime zdravnika, ki je zdravil z vodo, zaslulo po vsem svetu. Duhovni sobratje niso bili jedini, ki so pri njem iskali pomoči in olajšave v raznih boleznih, temveč tudi navadnih ljudij znašlo se je čedalje več v župnišču župnika Kneippa. Nabral si je že obilo skušenj in često so ga silili prijatelji, naj vendar kaj spiše o svojem zdravljenju. Ni mu dišalo pisati knjigo in zato je le zmigaval z rameni, češ, mar mislite, da se bom s tem kaj odkrižal zdravljenja, za katero nisem poklican, ker moj prvi poklic je duhovnik.

Nekega dne vpraša ga že umrli benediktinski opat Wolter prav resno, ali je kaj zapisal o svojih

skušnjah, da se bo to tudi po njegovi smrti ohranilo? Kneipp mu odgovori: „Zato sem že prav dobro poskrbel; ko umrem, ne bodo našli niti jedne vrstice za menoj“. A zarečenega kruha se največ sne, tudi Kneipp se je to pot zarekel. Opat mu le ni dal miru in vedno mu je pravil, da je dolžan človeštvu skazati to dobroto. Na to pravi župnik: „Če se usedem in hočem pisati, sem prav pust in suhoparen; svojega spisa ne bi mogel v drugič brati, ker se mi zdi nerabljev. Če bi pa narekoval, potem bi že šlo“. Opat prijel ga je za zadnje besede in pravi: „Pošljem Vam pisarja in ta bo moral tako dolgo pisati, dokler ne bo vse dogotovljeno“. Res, prišel je pater Ildefonz, sedaj opat v Sekovi, in ta je pisal za žive in mrtve, kakor je Kneipp narekoval. V šestih tednih bila je knjiga dogotovljena. To je začetek prvega Kneippovega dela, ki nosi naslov: „Meine Wasserkur“ (Moje zdravljenje z vodo). Dobri gospod se je zmotil misleč, da si bo odvalil s tem precej bremena, a si ga je še le prav mnogo naložil. Vedno več bolnikov hodilo je v Wörishofen, Kneipp je zaslovel. Zato je ta knjiga mejnik v njegovem življenju. Pri tem mejniku spremeni se delovanje duhovnikovo v delovanje zdravnikovo in pisateljstvo polje. Od teh raznih strani si hočemo ogledati Kneippa nekoliko natančneje.

(Dalje sledi.)

* Glej „Slovenec“ št. 154. t. 1.

strani Nemcev, ne da bi se mogli nasproti temu braniti. Sedaj se nam je pa pokazalo na način, ki celemu svetu najdrastičneje dokazuje, kako je v resnici z zatiranim nemštvom na Češkem. Sedaj je govorilo oblastvo in njegov glas bo prodril mnogo dalje, kakor vse naše pritožbe. Nihče drugi kakor češki namestnik je, ki je to dejstvo (siciljno konstatoval ter izjavil, da je praške nemire provzročila brezta tna provokacija nemških dijakov in nemških profesorjev, in da je zadnjih dogodkov v Žateu, ki so tako zelo vplivali na Prago, pripisovati ne le bojaželjnim ondodnim Nemcem, marveč tudi popustljivosti in prezirljivosti ondodne krajevne in policijske oblasti. Ob tej uradni izjavi se razbijejo vsa tendenciozna zavijanja nemškega strankarskega časopisja, ta oficijelna izjava je pokazala, da je iskati provzročiteljev teh obžalovanja vrednih dogodkov zadnjih dnij v nemškem taboru. Tako toraj piše praska „Politik“, ki popolno potrjuje to, kar smo mi dokazovali. In kaj sledi nujno iz tega? Posledice škandalov, ki so jih na podlagi neovrgljivih dokazov provzročili nemški prenapetneži v Pragi, morajo trpeti potrpežljivi in do skrajnosti prizanesljivi Čehi. Da so se konečno uprli skrajni predrznosti nemške manjšine, tem bolj ker so bili ogorčeni že vsled krivice, ki so se dogajale malo poprej nam Slovencem na Štajerskem in Koroškem, kdo jim bode zameril. Toda v zaupanju na moč in jedinstvo slovanskih narodov v Avstriji smemo gojiti nado, da bode češki narod zmagovalno prenesel tudi ta udarec, kakor jih je že nebroj prebil v dobi zadnjih let.

Kaj je nagla sodba? V Pragi je vlada proglasila naglo sodbo, kar z drugimi zakonitimi sredstvi ni mogoče zadušiti nemirov, kakor pravi objava. Po § 432 kaz. pravd. reda se mora vsakdo ogibati hujškanja ter pokoriti vsem naredbam oblastev. Kdor se ustavlja, zakrivi hudodelstvo, posledica je nagla sodba in smrtna kazen. Naglo sodišče je dež. sodišče s štirimi sodniki in jednim zapisničarjem. Vojaško poveljništvo skrbi za varnost sodišča. Duhovnik, sodni zdravnik in rabelj so vedno pripravljeni. Državni pravdnik pozove pred naglo sodišče vsakega, kogar zasačijo pri dejanju ali imajo na sumu. Le nevarno bolne in noseče ne smejo postaviti pred naglo sodišče. Vsa obravnava se vrši javno in ustno ter ne sme trajati čez tri dni. Drž. pravdnik je tožnik in sicer le zaradi dejanja, vsled katerega je proglašena nagla sodba. Ako sodišče soglasno zatožena proglasi krivim, izreče smrtno kazen. Ako je že bilo nekaj s smrtjo kaznovanih, potem sodišče obsodi na težko ječo od 5 do 20 let. Smrtna kazen se izvrši dve uri po obsodbi. Če obsojenec prosi, dovolijo mu tri ure.

Ruski listi o Badentjevem odstopu. Kakor drugi zunanji listi, tako se pečajo s to zadevo tudi vplivnejši ruski listi, ki seveda pišejo vsi v Slovanom prijaznem smislu. „Novosti“ pravijo mej drugim, da je odstop Badentjev zmaga nemške manjšine; potem pa pišejo: „Anarhistično-polski državni zbor, kakor ga nazivajo nemški listi, je res vzbudil v Evropi splošno senzacijo, toda ni postal „anarhističen“ vsled tega, ker so v njem Poljaki in ostali Slovani, marveč zato, ker se nahajajo v njem zastopniki nemškega naroda. Ako se je kršil v zadnjih dneh zakon in pravica, vzrok je jedino le nemška opozicija. Ministerskemu predsedniku se more očitati le, da je kazal preveč slabosti in ni storil nikakih odločilnih korakov, da bi zlomil obstrukcijo. Istina pa je, da sama demisijska grofa Badenija še ne more zagotoviti miru in normalnega razvoja v Avstriji, ako se zlo s korenino ne iztrebi, to je, ako se vsem narodom ne zagotovi enakopravnost.“ — „Novoje Vremja“ pravi: „Mogoče je, da sedanji večini ne bo več mogoče podpirati novega kabineta, ker je brezdvomno kabinet nemške hegemonije. Ali se bodo pa Slovani zadovoljili s tako rešitvijo perečega vprašanja? Časi, v katerih so se čutili politično in parlamentarno slabe, so minuli. Mogoče je, da jih bo uspeh nemške „ulice“ prisilil, poskusiti, kaj poreče novo ministerstvo k izrazom nezadovoljnosti slovanske „ulice“. (Je že dovolj znano. Op. stavčeva!) Čas naglo mineva. Do novega leta na vzhodu je le še trideset dnij. Tudi ako se skliče državni zbor v najkrajšem času, avtonomistom ne bode težko zavleči razpravo o nagodbenem provizoriju, ne da bi se jim bilo treba posluževati taktike, ki je bila v navadi pri nemških obstrukcionistih. Ako se pa nagodbeni provizorij ne reši do novega leta, bode ogerska vlada prisiljena, storiti potrebne korake za konstitucionalno ločitev Ogerske od Av-

strije. Kako bi bilo možno to eventualnost zabraniti, sedaj še ni znano, in mogoče je, da postanejo posledice ministerske krize mnogo resnejše, kakor se je zdelo na prvi pogled.“ — Kakor torej razvidno, je sodba ruskih listov popolno na pravem mestu.

V italijanski poslanski zbornici je razvijal predvčeranjim zakladni minister svoj ekspeze. Govoril je o samih prebitkih letos in bodoče leto. Minister je dejal, da znaša prebitek leta 1896/7 okroglih 34 milijonov, za bodoče leto se pa proračunava na 40 in pol milijona. Vodja italijanskih financ je vedel še celo povedati, kako visok bo prebitek v letu 1898/9. Konečno se je čula iz njegovih ust tudi marsikatera vabljiva beseda v velikanskih načrtih, ki jih pripravlja vlada v zboljšanje ondodnih socialnih razmer, posebno v zboljšanje položaja delavcev. S temi predlogi je vlada najbrže zopet „farbala“ ljudske zastopnike, ki bodo vsi presenečeni nad vabljivimi številkami prebitkov, katerih v resnici nikjer ne bode.

Španski karlisti provzročajo Sagastovi vladi zelo veliko preglavico. Nevarnost, ki preti vsej deželi, raste od dne do dne in morda ni več daleč čas, ko bodo pisali časniki o splošnem upor na španski zemlji. Posebno nevarno gnezdo je v severnem delu Španije, koder se razširja ogromna množina revolucionarnih listov in brošur. Vladi je zapovedala prefektom posamnih pokrajin, naj strogo pazijo na vsako počenjanje te nevarne klike, vendar pa zatrjuje, da sedaj še ni kake posebne nevarnosti. — Politični krogi so pa popolno drugačne misli in trdijo, da je položaj Sagastovega kabineta tako kritičen, da je sprememba v ministerstvu skoro neizogibna, ako se pa to ne zgodi, sledi kaj hujega. Tudi nezadovoljnost s kubansko avtonomijo raste z vsakim dnem.

Slovstvo.

Knjige družbe sv. Mohorja.

Ocenili Cirilski.

3. Poljedelstvo. Slovenskim gospodarjem v pouk spisal Viljem Rohrman.

Da je našemu kmetu treba hitre pomoči, o tem pač dandanes ne dvomi nihče. Pomoči pa zamore le tisti, komur so znani vzroki slabega gmotnega stanja. In jeden glavnih vzrokov je gotovo nevednost umnega kmetovanja ter pogostokrat čisto zanemarjeni poduk v kmetijstvu.

Da opomore temu zlu, priskočila je slavna „Družba sv. Mohorja“ v pomoč bednemu kmetu. Kakor skrbna, dobra mati, tako skrbi ona za blaginjo svojih mnogoštevilnih udov.

Pred vsem pa ji je na srečo naše verno kmetko ljudstvo, dobro se zavedajoč, da z njegovim propadom izgine slovensko ime s površja zemlje. Leto za letom izdala je že mnogo vrlo koristnih knjig, tičočih se zboljšanja našega kmetijstva. Posebno v zadnjih letih podala nam je kar zaporedoma tri lepe podučne snopiče: 1. sn. „Domači živinozdravnik“ in 2. sn. „Umna živinoreja“.

Tudi letos razveselila je svoje ude, zlasti zavedne kmetovalce s 1. snopičem zgorej omenjenega „Poljedelstva“. Odkrito smemo reči, da te knjige so poljedelci že težko pričakovali. Res je, da je družba izdala že podobne knjige n. pr.: „Umni kmetovalec“, spisal Fr. Povše, ali „Poljedelstvo“, spisal Iv. Tomšič. Toda ako pomislimo koliko udov je imela družba takrat in koliko jih ima danes; koliko teh knjig je že v teku let uničil zob časa, pred vsem pa, da je tudi poljedelstvo mnogo napredovalo, moramo pač radostno pozdraviti novoizšlo delo, katero je spisal naš vrli strokovnjak v kmetijstvu gospod V. Rohrman.

Ker vemo, da je zelo težko pisati za priprosto ljudstvo, posebno pa strokovne knjige, moramo pač iz srca biti hvaležni gosp. pisatelju, da se je lotil tega dela.

Delo samo, to je I. zvezek, obsega, kakor bemo v predgovoru, „splošno poljedelstvo“. Hvalevredno je, da je g. pisatelj obdelal stvarino, kakor je sodil, da bo prav za našega poljedelca. Oziral se je povsod na potrebe našega slovenskega oratarja.

Tvarina je dokaj primerno razdeljena.

V kratkem, jedrnatem uvodu nam v jako mikavnih besedah razloži pomen poljedelstva in njega razvoj. Opozarja, da je zemlja v teku let vsled izkoriščevanja oslabela v svojih močeh, zato se je treba oprijeti kmetu z vso vnemo umnega kmetijstva. Zelo krivična je torej trditev onih, kateri menijo, da kmetu nič ni treba znati.

Ves pouk tega zvezka razdeljuje g. pisatelj v sledeča poglavja:

1. Rastlinsko življenje. 2. Zemlja. 3. Podnebje. 4. Izboljšanje zemlje. 5. Obdelovanje zemlje. 6. Gnojenje (še ni končano). Splošno sodimo, da se giblje g. pisatelj preveč v teoriji. Posebno prva polovica knjige bi spadala prav dobro v kako učno šolsko knjigo. S tem pa še nikakor ne zanikujemo vrednosti tega dela, nasprotno želeli bi bilo, da bi se tudi kmet nekoliko bolj ugloobil v stvar samo. Preobširna so tudi nekatera razlaganja in opisovanja. Tako n. pr. bi se bilo lahko nekoliko omejilo opisovanje podnebja, saj so navadno kmetje dobri poznavatelji vremena. Tudi nekatera obče znana orodja se prenatanko opisujejo n. pr. lopata, lesena brana. To so morda nekaki nedostatki glede vsebine zlasti prvega dela.

Zamolčati pa ne smemo tudi mnogih vrlin, posebno v drugem delu knjige, ki se sploh veliko bolj ozira na praktično uporabo.

Opozarjamo le naše poljedelce na nekatere nauke in svete, ki jih daje g. pisatelj v tem delu. Tako n. pr. je (str. 62.) jako dobro razložena nesmiselna raba tako zvanih občinskih pašnikov (gmajn). Hvalevredno je tudi, da posebno priporoča „nasa-
janje sadnega in gozdnega drevja“ (st. 82.) ter stavi v tem za vzor češkega kmeta.

Najboljše in najbolj praktično je pa gotovo poglavje o „gnojenju“. Slovenski kmet, preberi to poglavje počasi in pazljivo. Vsaka misel, vsak svet in opomin je zlata vreden.

Prav je, da gospod pisatelj rabi novo mero in vago, kojih razmerje do stare je tudi v uvodu razjasnil. Sploh bi bilo želeli, da bi merodajni krogi strogo skrbeli za to, da se povsod uvede nova mera in vaga, saj pri sedanjej razvadi navadno kmet največ trpi.

Kar se tiče jezika v tej knjigi, moramo priznati, da ima pisatelj slovenski jezik popolnoma v oblasti. Beseda mu teče gladko in umljivo. Dobro je umel tuje izraze zamenjati z domačimi besedami, ali pa je razložil njih pomen.

Pridejane podobe so jako primerne in pojasnujejo stvarino.

Socijalne stvari.

Obrotniška zbornica v stiski.

Iz Celovca 25. nov.

Meseca junija t. l. prosil je neki Valentin Pušnik iz Blata pri Pliberku za koncesijo tesarske obrti. Bistriška občina mu je dala spričevalo — a slovensko in zbornica je na to sklenila, da o ti prošnji ne bo sklepala, ker niso vse priloge nemške. Na to se je res akt vrnil velikovškemu okrajnemu glavarstvu, ki je pozvalo občino bistriško, naj se izjavi v nemškem jeziku. Bistriška občina pa tega ni storila in velikovško glavarstvo je nato naznanilo obrtniški zbornici, da bode ono samo stvar odločilo, če zbornica obravnavo odklanja. Zbornica je proti ti izjavi sicer takoj uročila ugovor, a okrajno glavarstvo v Velikovu je med tem ne ozirajoč se na Celovčane, dodelilo prosilcu koncesijo. V zbornični seji dne 22. t. m. so se nemško-narodni gospodje nad to vestjo zelo jezili. Sklenili so uročiti proti temu postopanju okrajnega glavarstva pritožbo pri deželni vladi, prizivajoči se na pravico zbornice, da si kot samostojni zbor sme voliti svoj uradni jezik. Če si izbero ti gospodje danes ali jutri teutonski jezik kot „Amtssprache“, mari bodo se morali potem vsi obrtniki in vsi občinski odbori tudi tega jezika navčiti? Abyssus abyseum imocut, ena neumnost sledi drugi; prvi zbornični korak ni bil preveč pameten in zdaj bodo gospodje vedno globlje zabredli v svojo modrost. Radi bi se te neprilichnosti rešili, a pripoznati prvo krivdo je pretežko.

Občinske volitve.

Iz spodnje Koroške.

Občinske volitve so se na Koroškem deloma že začele. Razmere v občinah so nam Slovencem večinoma neugodne in le v nekaterih najboljših krajih bo mogoče zmagati. Zmagali so Slovenci v Spodnjem Dravbergu, propadli zato v St. Petru pri Velikovu, zmagali bodo večinoma v Podjurski dolini na desnem obrežju Drave — na levem obrežju bo narodna celina Oberska občina. Slab veter veje okoli Celovca, neke nesrečne razmere so celo v nevarnost spravile občino Hodiše, v Skofcih je nevarnost tudi velika, tujei pokupujejo jeden kmečki dom za drugim, ker občina leži poleg Vrbskega jezera. Dobila se bo občina Pokrška po vzornem delovanju župnika Bayera,

zvesti bodete ostali še občini Medgorje in Radiše, to so vsa naša tla na levem Dravskem obrežju. Ali se bode kedaj posrečilo spametiti druge slovenske občine, kdo nam ve na to odgovora?

Rožna dolina je razun St. Jakoba vsa v tujčevih pesteh, na boljše se ni nič obrnilo. Na Zili se malo — malo dani. V Stebnu bodo gotovo sijajno zmagali, tudi na Brdu je zmaga gotova, in to prav na narodnem mejniku, v drugih krajih je malo ali nič upati. Jako slaba je Kanalska dolina: prebivalstvo obstoji iz delavcev, in ti so skoraj vsi rudečkarji. Sele letos sta prišla v to gnezdo dva mlada duhovnika, ki sta srčno vsprejela boj zoper novodobne volke v rudeči obleki; skrajni čas je, a zamujeno še ni.

Volilne vojske bodo hude, pritisk, ki ga bogatejši liberalci rabi zoper ubožniše kmete, neusmiljen. Gorje mu, ki je liberalcu dolžnik, da bi krščanski volil, gorje mu, ki mora, akoravno neodvisen, prebivati med janičarji zvest svojemu narodnemu in verskemu prepričanju. Ljudstvo bi bilo dobrovoljno in vendar je vse liberalno — vse je velikanska laž! Kdaj bo konec temu sistemu zatiranja? Ali nima mamon že v gmotnem oziru toliko predprav, ali ni že sramotno dosti, da se za denar prodajajo prostovoljno najblažja prepričanja, mar se naj še nadalje pusti, da denar dela nasilstvo poštenim ljudem, ter jih od dne do dne s sile bolj demoralizuje. Kedaj, kedaj se bomo teh vnebovpijočih krivičnih naprav iznebili?

Tedenski koledar.

Nedelja, 5. dec.: 2. adventna; evang.: Janez Krstnik v ječi. Mat. 11. Saba opat, Krišpin. Ponedeljek, 6. dec.: Nikolaj šk., Dionizija. Torek, 7. dec.: Ambrozij šk., Agaton m. Sreda, 8. dec.: Brezmadežno spočetje M. D. Četrtek, 9. dec.: Sir šk., Valerija d. m. Petek 10. dec.: Melkijad p. m., Evlalija m. Sobota, 11. dec.: Damaz p., Tason op. — Lunin spremen: Šip 9. decembra ob 5. uri 52 min. jutraj. — Solnce izide 10. decembra ob 7. uri 32 min. in zaide ob 4. uri 9 min.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 4. decembra.

(Osebnost.) Deželni predsednik kranjski baron Hein se je sinoči za nekaj dni odpeljal na Dunaj.

(Ljubljanski magistrat — zopet poražen.) Dvakrat že za kratkega časa sodile so višje oblasti o pravilnosti uradovanja na našem slavnem ljubljanskem magistratu, in obe sodbi bili ste — obsodbi. Josip Turkovo izobčenje iz mestnega sveta postalo je značilno za delovanje te avtonomne oblasti, katera menda nima drugega opravka nego baviti se z vprašanjem, kako še tej mali malcati opoziciji zamašiti usta, in pa za tako „požrtvovalno“ in „plodonosno“ delovanje od višjih inštanč pobirati — nosove! Okrajna bolniška blagajna ljubljanska pa je postala osodepolna za magistrat sam, oziroma njega voditelja župana Ivana Hribarja. — Znano je še, kako hrupno je letošnje poletje častivredni „Narodov“ svetnik Malovrh svoje neotesano časnikarsko pero vihtel nad načelnikom okrajne bolniške blagajne g. Ivanom Kregarjem in njegovimi kršč.-soc. tovariši odborniki. Vse se je storilo, da bi se jih pri občinstvu pripravilo ob njih renomé in dobro ime. Podtikali so se jim celo nepošteni nameni, uprav kakor bi bili že kedaj na Zabjsku ali na Gradu ričet pokušali. In kot pravi pravecati mefisto pa je to umazano politiko obrekovanja zahrbtno po gostilnah in drugod vodil društveni blagajnik, dokler mu kazensko sodišče ni zaprlo sape. In ko vse intrige niso nič pomagale, ko je javno mnenje po Ljubljani na glas klicalo „pereat“ „Narodu“ in njegovim zaveznikom, poskusil je župan Ivan Hribar z jednim mahom „Narodovi“ gospodi priboriti zmago — razpuštil je okr. boln. blag. upravni in nadzorovalni odbor in blagajno prevzel v svojo oskrb! Gg. Malovrh e tutti quanti bili so veselja pijani. Toda ne dolgo! Za pijanostjo je prišel — grozni maček! Kršč.-socialni odbor se je namreč prav krepko pritožil na deželno vlado in le-ta mu je dala — prav in je gosp. Ivanu Hribarju namignila, da naj se v bodoče rajši malo več briga za priuk socialnih zakonov nego za zavarovalnice. Ljubljanski župan se je torej zopet vrezal in žaljena avtonomija okraj. boln. bla-

gajne bo dné 6. decembra t. l. zopet restituirana. G. Kregar in njegovi tovariši prevzeli bodo 6. t. zopet upravo blagajne in bodo sklicali občni zbor, ki bo na mesto odstopivših odbornikov gg. Klein, Kollman, Štamcar, Kandare in Perles izvolil pet novih upravnih članov. Ker je pričakovati, da se te dopolnilne volitve izvrše v kršč.-socialnem smislu, je upati, da se v boln. blag. kmalu zopet povrnejo redne razmere, katerih je tem bolj želeli, ker kršč.-socialni odbor namerava uveljaviti več za blagajno in delavstvo jako važnih modernih prenosov, za koje starokopitna in otrpla načela odstopivših odbornikov niso imela smisla. V enem oziru pa je bila prestana borba z magistratom jako podučna. Dognala je nemreč, da merodajni krogi na magistratu nimajo prav nobenega smisla za moderno socialno gibanje, da se niso še prav nič emancipirali od starokopitnega koruptnega duha, ki je tam vladal za nekoga preminulega zaspanega vladarstva. To si treba zapomniti! — Gg. Kregarju in drugovom pa kličemo: „Krepko na delo!“

(Iz Gradca), 3. decembra. (Spoštovanje do avtoritete so pokopali.) Pod tem naslovom je priobčil graški krščansko socialni „Extrablatt“ več člankov, v katerih bere Gradčanom levite zaradi svečanega spreveda, prirejenega ustreljenemu delavcu Retterju. Tega so šovinistični Nemci proglasili za „narodnega mučenika, ki se je žrtvoval za svobodo.“ „Extrablatt“ je razkrinkal njih početje in pojasnil, da je bil Retter komaj 19 let star, že večkrat zaprt radi tatvine, da je bil že dalje časa v prisilni delavnici, da je bil že letos izgnan iz Gradca, ker se sploh ni hotel lotiti resnega in poštenega dela. Te dni se je pritepel nazaj v Gradec in se pridno vdeleževal vseh izgrediv. Da so morali vojaki v „Murgasse“ streljati, je bil Retter vzrok, ki je izmed vseh najbolj vojake psoval in s kamenjem omelaval in še druge svoje tovariše ščuval in hujskal. Ako je bil ustreljen, ni bil žrtva nikakoršnega nasilja, ampak prejel je kot nevaren upornik in rovar zaslužen kaznen. Vse to so oblastva vedela, vedel je „Tagblatt“, vedel je tudi župan in deželni odbor. In vendar je bil „Tagblatt“ toli nesramen, da je posvetil cele članke narodnemu mučencu Retterju in pozival Gradčane, naj se vsi vdeležé pogreba. Res, ljudstvo se je dalo zapeljati, čez 50 tisoč ljudij je bilo pri svečanem sprevodu. In zakaj ne, ako se ga je vdeležil ves mestni zastop z županom na čelu, deželni odbornik Derschatta z vsemi deželnimi uradniki, vse nemško in italijansko dijaštvo? Z Retterjem so v Gradcu res pokopali spoštovanje do avtoritete, a oblastva so vso demonstracijo mirno gledala!! — Danes je pričela „Tagespošta“ zopet hujskati. Prinesla je povsem izmišljeno novico, da nameravajo tukajšnji Slovani napasti kavarno „Kaiserhof“. Nocoj je izginila tabla „Triglavove“ čitalnice. Nemški dijaki se bodo nocoj posvetovali, kako jim je odslej postopati proti slovanskim tovarišem. Namestništvo je prepovedalo veselico, ki jo je nameravala prirediti akademična podružnica sv. Cirila in Metoda, češ, da ni umestno veseliti se v tako kritičnih časih, ko je zatirano nemštvo tako razburjeno! Vsekakor je treba Slovanom največje opreznosti, da ne planijo nemški volkovi po njih!

(Promocija.) Včeraj, 3. t. m. je bil na graškem vseučilišču promoviran Jožef Povalej doktorjem pravoslovja, in sicer prvi izmed vseh svojih tovarišev. V avli se je zbralo mnogo slovanskega dijaštva, ki je krepko klicalo „živio“ mlademu doktorju in s tem pokazalo nemško-nacionalnemu rektorju, da mora i ž njimi računati.

(Repertoir slovenskega gledališča.) Opozarjamo na današnjo reprizo opere „Traviata“. — V torek 7. t. m. se bo, ustrežaje z mnogih strani izrečeni želji, predstavljala drugič slavna Scribejeva veseloigra „Kozarec vode“, katera je pri premijeri dosegla najlepši uspeh. — V petek 10. t. m. se bo prvič v tekoči sezoni pela opera „Trubadur“, v kateri bode občinstvo prvokrat slišalo g. Raskovića v ulogi Manrika in gospo. Horvato vo v ulogi Azucene. — Prihodnjo nedeljo 12. t. m. se bode pela opera „Fra Diavolo“, za katero je začetek določen na 7. uro.

(Sedemdesetletnico) je praznoval sv. Andreja dan g. Andrej Sarc, vpokojeni župnik v Zalogu pri Cerkljah. Ta dan je bil vesel praznik za Založane. Slovesna služba božja, pritrkavanje, streljanje, voščila, prej ta večer podoknica, spuščanje raketov; sploh Založanje so pokazali, kako ljubijo svojega

dušnega pastirja. — Dva dni pozneje so mu prišli čestitati duhovni sobratje od blizu in od daleč. G. Sarc je čvrst na duhu in primeroma tudi na telesu. Bog ga ohrani še dolgo zdravega, veselega in dovtipnega.

(Iz Vipave) smo prejeli nastopno: Blagovolite na podlagi § 19 tisk. zakona sprejeti glede poročila „Z Vipavskega“ v 272 številki Vašega lista z dne 27. novembra t. l. sledeči popravek: 1. Ni res, da bi bil jaz na dan volitve volilnih mož na Slapu odpovedal dolg 200 gld. Fr. Čuk-u, ker je volil klerikalno; res pa je, da mi je on sam brez kakega opomina vrnil denar. 2. Ni res, da bi bil jaz pisal pisma mnogim volilcem zlasti v St. Vidskem okraju ter jim pretel, da jim odpovem prijaznost in denar, ako ne volijo na lib. stran. Lože pri Vipavi, dne 30. novembra 1897. K. Mayer, graščak.

O p o m b a v r e d n i š t v a: Kolike cane je ta popravek znanega starega nemškutarja Mayerja, vrednega tovarša dr. Tavčarjevega, lahko vsakdo sprevidi, ako primeri naš dopis iz Vipave in ta popravek. Sploh pa je smešno, da Mayer zanikuje svojo agitacijo za Božiča, ker zanjo vé cela vipavska dolina.

(Šole za silo) je dovolil deželni šolski svet v Zapotoku, v ljubljanski okolici, za vasi Zapotok, Visoko in Rogatec.

(Zemljepis za prvi gimnazijski razred.) Solsko knjigo s tem naslovom, katere je spisal prof. Ivan Vrhovec, je ministerstvo odobrilo ter dovolilo, da se uvede na vseh slovenskih gimnazijah. Knjigo so natisnili Blasnikovi dediči.

(Izpred porotnega sodišča.) Zatoženec Janez Jakopič z Ježice je dne 5. septembra t. l. v mraku na vrtu pri Piberniku z nožem večkrat v vrat zabol Antona Orehka, da je takoj umrl. Bil je obsojen na 9 let ječe, poostrene s postom in temnico. — Obtoženec Jakob Žagar iz Besnice, obč. Brinje, je dne 26. septembra t. l. z gnojnimi vilami po glavi udaril Franca Jančarja, da je takoj umrl. Dobil je 7 let ječe, poostrene s postom in temnico.

(Vinoreja.) Poljedelsko ministerstvo je kranjskemu deželnemu odboru obljubilo za deželne trsne naprave po 30.000 solonis in monticola — ter 20.000 portalis-korenjakov.

(Iz Bele Peči), 3. dec. Čez noč padlo je snega nad meter debelo, in še neprestano danes „deus ab austro“ obilo sneži. Pri današnjih zornicah bilo nas je v cerkvi celih pet oseb: župnik pri altarji, cerkovnik ob enem strežnik deloma pri altarju, deloma v zakristiji, da je pozvanjal, gđe. učiteljica na orgljah in stari oče cerkovnikov, da je vlekel mehove. A še ta petorica ne bi bila pririla v cerkev, da ni tako blizu tik cerkve. Poštna zveza je začasno ustavljena, a tudi vlaki vozijo vse narobe. — Kadar dobite ta list pa blagovolite obvestiti svet z našim snegom, ki nas bo razveseljeval vsaj pol leta.

(Zmrznil je) v noči 30. novembra Jernej Prijatelj iz Kališč, občina Lužarji v okraju Vel. Lašiče, delavec na lesoreznici Kozlerjev. Vračal se je iz semnja v Turjaku, kjer je prodal kravico in najbrže nekoliko v dimu vračal se proti domu. Padal in vstajal je pogostokrat, nazadnje obležal in zmrznil, ne daleč od svojega doma. Zalostno zanj in za ostalo družino, ki šteje šestero majhnih otrok. — Clovek ne vé svojega konca.

(„Matica Hrvatska“) razpošlje skoraj svoj letošnji pridelek — deseterice leposlovnih in znanstveno poučnih knjig. Med prvimi bo nadaljevanje zbranih spisov prvega hrvaškega romanopisca A v g. Šenoe, med poslednjimi pa jako zanimiv opis Rusije in jugoslovanskih držav s podobami. »Hrvatskih narodnih pesmij« izide II. zvezek, v katerem bodo zbrane pesmi o Kraljeviću Marku. Na to knjigo treba se posebe naročiti (cena zvezku 1 gld. 50 kr.). Letnina — 3 gld. — naj se vsaj do 10. dné t. m. pošlje tukajšnjemu poverjeniku »Matice Hrvatske« župniku I. Vrhovniku ali pa njegovemu pooblaščenцу g. knjigovezu I Bonaču. Novi udje dobé brez plačnó »Hrvatskoslovenski slovník«.

(Umrl) je včeraj jutraj v Gradcu po daljši bolezní glavni urednik »Grazer Volksblatt-a«, monsg. Jos. Zapletal. Rodil se je 2. jan. 1839 pri prostemu obrtniku v Trobah na Gor. Stajerskem ter bil iz Ljubnega kot mlad duhovnik premeščen v sirotišnico v samostanu »Gospe dobrega pastirja«. Tu je marljivo in uspešno deloval v raznih dobredelnih društvi, ob enem pa pisal korenite članke za »Gr. V.«. Že leta 1870 je vstopil v uredništvo kot stalen sourednik ter deloval celih 27 let; po

smrti prelata Janeza Karlona je bil glavni urednik. Kot politik je bil zelezne doslednosti, značajan, v narodnih vprašanjih Slovanom, osobito Slovencem pravičen. Bog plačaj mnogoletni trud neustrašnemu bojevniku za resnico in pravico!

(Sejmi po Slovenskem od 6. do 11. dec.) Na Kranjskem: 6. v Idriji, na Brezovici, v Boh. Bistrici, Bistrici, Žužemberku, Borovnici; 7. v Metliki; 9. v Mokronogu. — Na Sloven. Štajerskem: 6. na Dobrni, v Lučah in Mureku; 9. pri sv. Lovrencu v Prežinu, Bučah, Vrenskagorci in v Dobovi. — Na Koroškem: 6. v Strasbergu in Velikovecu. — Na Primorskem: 6. v Gorici (15 dni), v Trzinu (2 dni); 9. Turjaku (2 dni).

Društva.

(Vabilo na ustanovni zbor,) bralnega društva v Mostah pri Ljubljani, kateri bo v nedeljo, dne 5. decembra t. l. v prostorih gosp. Fr. Zakotnika b. št. 18 ob polu 5. uri popoldne. — Vspored: 1. Pozdrav. 2. Poročilo pripravljalnega odbora in čitanje pravil. 3. Slavnostni govor, govori g. državni poslanec dr. J. E. Krek. 4. Vpisovanje udov in volitev odbora. 5. Raznoterosti. — Somišljeniki, udeležite se važnega zborovanja v obilnem številu! Pripravljali odbor.

(Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov na Vrhniki) vabi na Miklavžev večer, ki se vrši v nedeljo, dne 5. decembra 1897 v društveni dvorani. — Vspored: 1. „Na planine!“ Poje društveni zbor Sattner. 2. Pozdrav gostov. 3. „Slovo od lastovke“, poje društveni zbor Ipavice. 4. „Zjasni zvezde mu temne!“ poje društveni zbor Sattner. 5. Sveti Miklavž in njegovi obdarovanci. (Živa slika.) 6. Stara pravda. Veseloigra. — Spisal Anton Kržič. — Vstopnina: 1. sedeži 40 kr. — 2. sedeži 30 kr. — Stojišče 20 kr. Preplačila se hvaležno sprejemajo. Vstopnice za sedeže se dobivajo čez dan pri društvenem gostilničarju in zvečer pri blagajni. Začetek točno ob 6. uri zvečer.

(Drugi večer slovenskega kluba na Dunaji) bode v torek 7. decembra v dvorani hotela „zur goldenen Eate“, I. Riemergasse 4, I. nadstropje s koncertom gospodičin Olge in Nade Simonič (na goslih in glasoviru). Začetek ob osmih zvečer. — Ob šestih odborova seja podpornega društva. Opomba: Ker je dvorana lepa in prostorna in ker tudi v umetniškem oziru obeta večer biti zanimiv, želeli je obilne udeležbe. P. n. povabljeni so naprošeni stalno na Dunaju bivajoče rojake k temu večeru povabiti.

Darovi.

Gosp. Avgust Turk, župnik na Koroški Beli, 5 gld. — Družba na Boh. Beli 2 gld. 50 kr. — K. J. 5 gld. — G. Janez Nagode, dekan trebanjski, 5 gld. — Fr. Ks. 5 gld. — Mil. g. prošt dr. Anton Jarc 5 gld. — Kanonik in profesor Josip Smrekar 5 gld. — G. župnik Al. Stare 5 gld. — Ubogim dijakom za Miklavža 5 gld. — Rekonvalescent 10 gld. — Neimenovan z Notranske 1 gld. (in 5 gld. za kak drug dober namen). — G. Tom. Potočnik, župnik na Breznici, 3 gld. — G. Alojzij Puc, župnik v Hrenovicah, 20 gld. namestu vencev na grobove gg. Hofstetterja, Berganta in Goloba. — Stolni kanonik gosp. Andrej Zamejic 15 gld. — G. Birk 10 gld. — G. Marijana Hafner v Podbrezjah na Gorenjskem, 5 gld. namestu venca na grob svojega bratrance g. župnika Goloba. — I. I. 2 gl. — Iz Radeč prijatelj 15 gl. za Miklavža. — A. St. 4 gld. — Bog plačaj stotero.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj, 4. decembra. Imenovanje knezoškofa dr. Missia se uradno še ni izvršilo. Govori se pa tukaj v dobro poučenih krogih, da je stvar glede tega imenovanja dognana. — Kot kandidat za goriško nadškofijo se je imenoval tudi bolgarski škof Memini v Plovdivu. — Primorski in tržaški listi slovenski in italijanski poročajo, da je imenovanje ljubljanskega metropolita dognana stvar.

Dunaj, 4. decembra. **Knezoškof dr. Jakob Missia je imenovan goriškim knezonadškofom.** (Ravno pred sklepom lista smo dobili to za našo škofijo tako tužno vest iz popolno zanesljivega vira. Op. vred.)

Dunaj, 4. decembra. Vest, da namestnik Rinaldini gre kmalu v pokoj, se še vedno vzdržuje. Mej resnimi kandidati za nasledništvo Rinaldinija se imenuje v prvi vrsti bivši trgovinski minister baron Glanz.

To bi bila ugodna rešitev te za Slovence važne zadeve. — Gautsch vsaki dan nadaljuje dogovore z zaupniki raznih zborničnih strank. Po uspehih dosedanjih obravnav soditi ni izključeno, da pride do konečnega dogovora ter da se prične zopet parlamentarno zborovanje. — Danes popoldne ima izvrševalni odbor desnice zopet razgovor z Gautschem. Danes ali jutri se stvar konečno reši. — Levičarji zahtevajo, da se spremenita § 7. in 11. jezikovnih naredb, ki določujeta rabo deželnih jezikov pri sodnih obravnavah in odlokih. V tem je torej Gautsch pridobil levičarje za-se, ki so spočetka zahtevali razveljavljenje jezikovnih naredb sploh. Glede dogovorov o jezikovnih naredbah prepušča vodstvo desnice vse Čehom. Za kar se ti odločijo, to potrdi večina. Zaupniki večine pri obravnavah postopajo složno, tudi poljski klub solidarno postopa z desnico. Vpliv Madejskega ne odločuje, odkar je izstopil iz parlam. komisije desnice. Za slučaj, da bi Dipauli s tirolskimi konservativci izstopil iz večine, o čemer pa sedaj ni govora, ima desnica pri Stojalovščikih, ki so se desnici popolno približali, toliko glasov, da se ji za večino ni bati. — Najvažnejši razlog, da se razmere za desnico ne morejo neugodno završiti, je ta, da se opozicija za pozitivno delo nikakor ne more složiti. Zaradi tega zmernejši levičarji odnehujejo tembolj, ker se govori, da jih je Gautsch po nalogu cesarjevem oostro poprijemal.

Dunaj, 4. decembra. Desnica danes nima posvetovanja z Gautschem. Položaj je zopet jako kritičen. Banffy hoče že v ponedeljek v ogerski zbornici predložiti načrt zakonov, po katerih Ogerska samostojno določa razmerje mej obema državnima polovicama. S tem je storjen prvi in najvažnejši korak do personalne unije. Jutri se dogovori Gautschevi z zastopniki strank dovrše. Kaže se, da se v zadnjem hipu združijo tostranski vplivni krogi proti Madjarom.

Dunaj, 4. dec. V današnji seji avstrijske delegacije se je povodom razprave o vojnem ordinariju pritoževal delegat Hoffman-Wellenhof nad postopanjem Bošnjakov povodom zadnjih nemirov v Gradcu, delegat Kaftan pa je kritizoval postopanje vojaštva v Pragi ter zahteval, naj vlada izda poseben pouk za vojaštvo, nastanjeno sedaj v Pragi.

Dunaj, 4. dec. Finančni minister je povišal plače delavcem v solinah počenši z novim letom od 77 oz. 83 na 90 oz. 95 kr. na dan. To povišanje je še delo bivšega ministra Bilinskega.

Dunaj, 4. decembra. V odgovoru na neko interpelacijo je naznanil župan dr. Lueger, da bo storil potrebne korake v do-sego popolne amnestije za vse aretovance povodom demonstracij na Dunaju. Mestni zbor je vsprejel nadalje predlog Weisswasserjev, v katerem se izraža zatiranim nemškim sorojakom v Pragi najtopleje sočutje in zgraža nad ondrotnimi grozodejstvi, ob enem se pa naroča mestnemu svetu, da se peča z vprašanjem, kako pomoči oškodovanim praškim Nemcem.

Dunaj, 4. decembra. Ogerska delegacija je vsprejela danes v plenumu vojni proračun.

Praga, 4. decembra. V četrtek so zaprli 111 oseb, v zadnjih štirih dneh 300; 65 oseb so pridržali v preiskovalnem zaporu.

Praga, 4. decembra. „Narodni Listy“ poročajo, da so bili v Kraljevem Gradcu izgredi, pobili so okna v raznih židovskih prodajalnicah. Župan je miril, stotnija vojakov je zaprla ulice. Ob 10. uri je bil mir. — V Podmoklih se je zbrala nemška množica, napadla češko šolo v nemški vasi ter ranila učitelja.

Brunov, 4. decembra. Sinoči je demonstrovalo nad 1000 nemških kričočev. Vkljub posredovanju orožništva in policije

so pobili okna pri sedmih čeških hišah. Ob polunoči je bil mir.

Tabor, 4. decembra. Sinoči so demonstrantje razbili okna pri raznih židovskih hišah in sinagogi. Pet demonstrantov je bilo aretovanih. Orožništvo je pomnoženo in pozvano vojaštvo.

V sedanjem času za jemanje najbolj pripravno pristno, čisto in sveže 53 6

✶ dorševo med. ribje olje ✶

je ugodnega okusa in lahko prebavljivo. — Cena steklenici 50 kr., dvojna steklenica 1 gld. Priporoča

lekarna L. Leustek v Ljubljani,
Resljeva cesta šte. 1, poleg mesarskega mosta.
Telefona šte. 68 je slav. občinstvu
v poljubno porabo.

Gosp. lekarnarju Piccoli-ju

v Ljubljani.

Podpisani usoja si Vašemu blagorodju uljudno naznaniti, da rabi poslano tinkturo za želodec (Tinctura Rhei composita G. Piccoli) z izvrstnim uspehom proti želodčnemu in kataru v črevesih, ista-tako tudi proti jetrnim in žolčnim izlivanjem.

Bolnišnica usmiljenih bratov.

Gradec, dne 2. februarja 1897.

Provincijal

brat Emanuel Leitner.
nadzdravnik.

232 100—71

Umrli so:

2. decembra. Alojzij Kliš, kotlarja sin, 5 let, Stari trg 26, croup. — Meta Kožuh, mašinista žena, 76 let, Vožarski pot št. 3, srčna hiba. — Franc Vernik, dijak, 11 let, Hranilnična cesta 8, vnetje možganske mrene.

V bolnišnici:

1. decembra. Franc Abe, gostač, 55 let, jetika.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m.

Dan	Čas opa-zovanja	Stanje barometra v mm.	Tempera-tura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24. urah v mm
3	9. zvečer	735.1	—0.6	sl. jvzh.	sneg	
4	7. zjutraj	734.2	—1.0	sl. jvzh.	sneg	19.7
	2. popol.	733.6	0.1	sl. svzh.	sneg	

Srednja večerajšnja temperatura 0.1°, za 0.2° pod normalom.

P. i. slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem preselil svojo

krojačnico

na Kongresni trg šte. 5
v Gestrinovo hišo poleg Gerberja.

Zahvaljeva se za dosedaj mi izkazano za-upanje, se toplo priporočam za nadaljne naročbe in zagotavljam solidno in ceno po potrebo.

Z odličnim spoštovanjem

Franjo Kraigher

787 3—3

krojač oblek za gospode.

Uradne
in trgovske
KOVERTE
s firmo priporoča
KAT. TISKARNA
v Ljubljani.

100 do 300 gld.

na mesec lahko pošteno zasluži sleherni ter povsod brez zgube, ako hoče prodajati postavno dopuščene srečke in državna pisma.

Ponudbe na Ludovika Oesterreicher, Budapest VIII, Deutschgasse 8. 459 10-10 733 10—5

Prodajalec.

Prvo občno radeško konsumno društvo v Radečah 818 3—1

vsprejme dobrega prodajalca

izurjenega v vseh strokah trgovine (špecerija, kramarsko blago, železnina, usnje itd.). Poleg izurjenosti zahteva se poštenost in pravno ustno lepo vedenje. Plača po dogovoru. Služba se mora nastopiti **16. januarja 1898.** Kavcije je položiti 500 gld.

Ponudbe s spričevali o dosedanjem službovanji in zahtevo glede plače **do 10. decembra t. l.** vsprejema ustno in pismeno načelnik **Franz Rozman.**

Staropreizkušeno dijet. kosmet. sredstvo (vibržno) za okrepčavo in utrjenje žil in mišic človeškega telesa.

Kwizdov fluid

Znamka: kača (hrilolaški fluid). Z uspehom ga rabijo hrilolazei, blediklisti in jahači, da se utrdé in okrepčajo po dolgem naporu. — Cena steklenice 1 gld., pol steklenice 60 kr.

Pristen se dobiva v vseh lekarnah.

Glavno zalogo ima
okrožna lekarna v Korneuburgu pri Dunaju.

114 16 G

Domača umetnost!

Podobarski i pozlatarski
ateljé

Andrej Rovšek

v Ljubljani, Kolodvorske
ulice 32—34

se priporoča prečast. du-
hovščini in cerkvenim
predstojništvom v naro-
čila na izdelovanje

oltarjev

iz lesa v poljubnem slogu,

kipov

in

svetniških soh

iz gipsa, kamna, lese-
nih itd.

Oltarne skupine

iz različnega materiala.

Spričalo. Gosp. Andrej Rovšek je naredil pri župni
cerkvi na Ježici dva prav lična stranska oltarja v po-
polno zadovoljnost podpisane predstojništva.

Predstojništvo župne cerkve na Ježici,
dné 30. julija 1897. 505 52—19

Alojzij Večaj

izdelovalec pečij iz glinastih snovij

v Ljubljani, Opekarska cesta 61

preje Igriške ulice 2 47—43

priporoča lepo svojo zalogo

raznovrstnih pečij

od najpreprostejših do najfinejših, raznobarvne: rujave, zelene
bele, pri naročilih pa tudi drugačne barve. V zalogi ima tudi
kahljice za štedilnike, sploh razne glinaste izdelke.

Za svoje delo jamči leto dni. Cene so najnižje.

Otvoritev gostilne.

Zahvaljujoč se za dosežanje zaupanja naznanjava svojim
čl. gostem in slavnemu občinstvu sploh, da sva se s svojo
gostilno preselila

na Turjaški trg št. 1

v novo hišo „Katoliške družbe“.

Točiva izvrstna ter pristna dolenska, štajarska in
istrijska vina, pa znano Kozlerjevo cesarsko pivo.
Vsakeš potrošnja z okusnimi, gorami in mrzlimi jedili.

Na razpolago imava tudi snažno uravnane sôbe za
prenočevanje.

V mnogoštevilni obisk se priporoča

784 24—3 Andrej in Ana Zalar.

Na prodaj je

lepo posestvo

v prijaznem kraju v Črnem Vrhu pri Idriji z gospodar-
skimi poslopji in 79 hektarov dobre, rodovitne zemlje, je v
dobrem stanu ter na najlepšem kraju blizu cerkve, tudi pri-
pravno za gostilno; zraven tega sta še dve kajži za goste.

Kupei nastopijo lahko takoj posest.

Oglasiti se je pisмено ali ustno pri Ivanu Vrču, po
sestrniku v Črnem Vrhu. 819 3—2

Novo ustanovljena in novourejena domača
stavlinska in umetna steklarija

tvrdke 503 12

Avg. Agnola v Ljubljani

Dunajska cesta 9, poleg „Figovec“

ise priporoča prečast. duhovščini
in cerkvenim predstojništvom a
naročila za izdelovanje

cerkvenih oken in vrat vdelenih s ka-
tedralnim steklom ali s svincem obro-
bljenim belim ali barvenim steklom,

s steklom z umetno
slikarjijo

vse strokovnjaško dobro, zajam-
čeno in trpežno izvršeno v lastni
delavnici, od najpreprostejšega do
najfinejšega dela. — Ob enem
opozarja na lepo svojo zalogo
vsakovrstnega

steklarskega blaga

kot so: porcelanasti predmeti, zra-
cala, steklo v ploščah, svetiljke, po-
dobe, okviri za podobe itd.

Prevzema vsa

stavlinska steklarska dela

in popravila po najnižji ceni.

V lekarni se tudi dobiva: Pristno francosko žganje v
originalnih steklenicah po 60 in 40 kr., med. konjak,
med. malaga, najboljša, vse po najnižjih cenah. Želez-
nato kineško vino, sagrađa vino (odvajajoče) itd.

Splošno priznan je
kina-železnati malaga

kot dijetetično, krepčujoče in kri tvoreče
zdravilno sredstvo, priporočljivo krvi pri-
manjkajočim otrokom, ženskim, rekon-
valescentom, sploh slabotnim osebam;
Steklenica gld. 1-80, pol stekl. gld. 1-—

Prireja se v kemično farmacev-
tičnem laboratoriju

lekarne „pri zlatem orlu“

J. Svobode nasl. (Mardetschlaeger)

v Ljubljani

kateri naj se dološijo naročila. Ondi
dobé se tudi vsa homöopatična
zdravila.

Pojasnila na v lekarniško stroko spa-
dajoča vprašanja dajo se radovoljno in
brezplačno. 54 52—47

Preselitev trgovine in priporočilo.

Slav. občinstvu iz mesta in z dežele uljudno javljam, da
sem preselila svojo

trgovino s kramarskim in
drobnim blagom

na Glavni trg št. 11

nasproti znani trgovini tvrdke Fr. Kollmann.

Priporočam se uljudno v nadaljno naklonjenost ter zago-
tavljam, da bodem postregla vselej z najboljšim blagom.

Velespoštovanjem

M. Žargi v Ljubljani.

820 3—2

Krčmarji in zasebniki, kateri želé kupiti

pristna, naravna vina,

obrnejo naj se do 677 15—14

Pavla Sponza

v Rovinju v Istri,

kateri dá popolno jamstvo za pristnost njegovih vin. — Na
željo vpošlje vzorce belega in „moscato rosa“, terana
in belega istorskega vina.

Preč. duhovščino še posebej opozarja na svoja na-
ravna pristna vina za uporabo pri daritvi sv. maše.

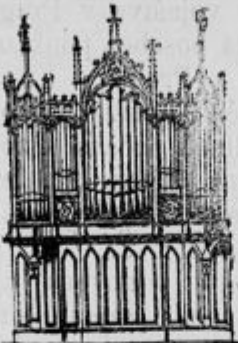
C. in kr. privilegovani
zavod za izdelovanje orgelj

tvrdke

Franc Čapek

v Kremsu ob Donavi

odlikovana mnogokrat s pr-
vimi darili, član pariške
akademije umetnosti

se priporoča v izvršitev vseh v to
stroko spadajočih del, kakor: iz-
delovanje in postavljanje
novih orgelj po najnovejšem,

preizkušenem stožnopredalčnem (Kegellade) sistemu i. t. d.
prenavljanje in popraviljanje orgelj, harmonijev,
ameriškega ali poljubnega izvora in velikosti. 121 26—22
Od ustanovitve tega zavoda doslej izvršilo se je v njem
150 novih orgelj. mej temi so se postavile orglje v kremški
mestni župni cerkvi (z 48 registri), v prostejeviški (s 30 re-
gistri), v št. Lenartu na Koroškem (z 28 registri), v Cortini
di Ampezzo (z 32 registri), v Obertham na Češkem (z 18 re-
gistri), v Czepanu na Sedmograškem (z 12 registri) itd. itd.

Dovoljujejo se jako ugodni plačilni pogoji.

Solidno blago.

Janeza Dogan-a
mizarski obrt

v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 15

(v Medjatorji hiši)

priporoča svojo dobro vrejeno zalogo

raznovrstnega politiranega
in likanega pohištva.

Garniture, divane, madrače od 16 gld. do
40 gld., madrače na peresih 10 gld., dratene
madrače 8 gld., 50 kr., pulte za mašne knjige itd.

Naročila se točno izvršujejo. Cenilnik s podobami
zastonj in franko. 322 35—30

Najnižje cene.

Odlikovani

591 4—4

ateljé za krščansko umetno slikarjijo

Vilj. Jos. Lucke

v Reichenau na Severo Češkem

priporoča svoje priznane izvrstne posnetke najboljših in najslavitejših
del starejših in novejših slavniških, nemških, holandskih itd.
mojstrov-umetnikov olinato-slikarske smeri; izvršuje ori-
ginalne kompozicije po naročilih na kositarju ali platnu v
poljubni velikosti in najraznovrstnejših slogih posamičnih umetnostnih
dob za cerkve, samostane, župnije itd.

Izdeluje slike za bandera, križeva pota, oltarje,

slike Kristusa, Matere božje in svetnikov itd.

Slike po dobrih fotografijah do naravne velikosti.

Kristuse iz kositarja za poljske križe. Za slike preskrbuje

tudi slogu primerne okvire iz hrastovega lesa, pozlačene itd.

od najpreprostejših do umetno izdelanih.

Na željo pošlje risbe in načrte za oltarne slike, za

križeva pota pa vzorce z ali brez okvira franko na ogled.

Najboljša priporočila in priznalna pisma visokih dostojanstve-
nikov in korporacij so na uslugo.

Naznanilo.

Opiraje se na priporočilo v „Slovenskem Listu“
II. štev. t. l. ponudimo letošnje 663 5

izvrstno vino,

katero bo kmalo sposobno za razpošiljanje, vsem
prečast. gg. cerkvenim predstojnikom, pa tudi dru-
gim duhovnikom in kupcem po sledečih cenah:

1. Mašno vino hktl. od gld 26 do 28
2. Navadno namizno vino, 20 „ 24
3. Vino nižje vrste 15 „ 18

Večjim odjemalcem bodisi mašnih ali drugih
vin cene po dogovoru.

Zadruga postreže tudi še s starim vinom
ter razpolaga s finimi dezertnimi buteljskimi
vini.

Najmanjša kvantiteta pod 1, 2, 3 je 56 litrov.
— Cene veljajo loco Postojna do preklica.

Registr. vipavska vinarska zadruga.

Na Najvišje povelje Nj. c. in kr. apostolskega veličanstva.

XIX. c. kr. državna loterija

za skupne vojaške dobrotne namene avstro-ogerske monarhije.

Ta denarna loterija — edina v Avstriji postavno
dopuščena — ima 7278 dobitkov v gotovem denarju
v skupnem znesku 341.684 kron.

Glavni dobitek: 227 3

160.000 kron.

Za izplačanje jamči c. kr. loterijska dohodnija.

Zrebanje bode nepreklicljivo 16. decembra 1897

Srečka stane 2 gld. avstr. velj.

Srečke se dobé pri oddelku za državno loterijo na Dunaju,
L. Riemergasse 7, v loterijskih kolekturah, tobačnih trafikah,
pri davčnih, poštah, brzojavnih in železniških uradih, v me-
njalnicaht itd. — Igralni načrti za kupovalce zastonj.

Srečke se razpošiljajo poštine prosto.

722 10—8 Vodstvo c. kr. državne loterije.

Delavnica kleparskih, ključarskih,

ANTON BELEC

Št. Vid nad Ljubljano

izdeluje ter ima v zalogi

cerkvene svetilnice ali stalnice

dva po 793 3

iz kositarja 12, 15, 18, 20 gld., iz medenine
22, 24, 28, 32 gld., iz tompuka 40, 50 gld.,

obhajilne svetilnice

iz kositarja po 2 gld., iz medenine po 5, 8,
10 gld.

pušice z zvončki

za pobiranje miloščne, iz kositarja po
1-50 gld., iz medenine 5 gld.

štedilna železna ognjišča

vsa železna in tudi razna za vzdlati.

!! Pokrivanje zvonikov !!

Barvanje zvonikov

napeljevanje strešnih žlebov in strelovodov.

Razne želez. ograje, vrata, omrežja za pokopališča id.

kovino-tiskarskih, stavbenih in galanterijskih del.

Ustanovljeno leta 1870.

Izdelava perila
za gospode, gospé in otroke
na debelo in drobno.
Cena in blago brez konkurence.

Oskrbi cele oprave za neveste.

Oskrbi oprave za novorojenčke.

Za kraj brez graje in za točno postrežbo
jamči trdka

J. C. Hamann
v Ljubljani,

ki s perilom oskrbuje mnogo o. in kr.
častnikov in o. in kr. mornarico.

Cenike nemške, slovenske, laške pošilja
na zahtevo brezplačno. 66 47

Mlad, izučen krojač želi dobiti

službo cerkovnika
ali
pomožnega cerkovnika.

Naslov pové upravništvo „Slovenca“.

808 3-3

IVAN KREGAR

izdelovatelj cerkvenega
orodja in posode

v Ljubljani Poljanska cesta 8.
poleg Alojzijevejša

priporoča se prečast. duhovščini, cerkvenim
predstojništvom in dobrotnikom v najna-
tančnejše izdelovanje

monštranc, ciborijev, ke-
lihov, tabernakljev,
svečnikov, lestencev,
križev na.

764 4

iz najboljših kovine po poljubnem slogu
in po nizki ceni.

Katol. Bukvarna v Ljubljani priporoča:

Koledar katol. tiskovnega društva

za l. 1898, namenjen zlasti slovenski duhov-

ščini, obsega tudi „imenik učencev“ za več ko

400 šolarjev. Neudom stane krasno vezan gl. 1.20.

Premišljevanja o življenju našega Gospoda Jezusa Kristusa

za vse dneve celotnega leta. — Spisal o. Brunon Vercurse, du-

hovnik D. J.; preložili lavantinski bogoslovci. — I. zvezek

(od 1. prosinca do 30. rožnika) velja broš. 1 gl. 50 kr., po

pošti 10 kr. več. — Drugi del izide okoli Velike noči.

500 52-19

Preč. duhovščini
vjudno priporočam
svoje delavnice

slikarjijo na
steklu,

zlasti za izdelovanje

cerkvenih oken

z ametno slikarjijo

Ed. Stuhl

v Gradcu.

Annenstrasse 35.

Najboljša spri-

čala in pohvale

za izvršena dela

razpošiljam na

zahtevo.

Jedino pravi
Balsam

(Tinctura balsamica)

iz lekarni pri „angelju
varhu“ in tovarne farma-
cevtičnih preparatov

A. Thierry-ja v Pregradi
pri Rogatec-Slatini.

Preskušeni in potrjeni od zdrav-
stvenih oblastev.

Najstarejše, najpristnejše,
najreelnejše in najcenejše
ljudsko domače zdravilo,
ki uteši prsne in pljučne boleti

krč v želodcu itd. ter je vpora-

bno notranje in zunanje. V znak pristnosti je zaprta vsaka
steklenica s srebrno kapico, v katero je vtisnjena moja
trdka **Adolf Thierry lekarna pri „angelju va-**

rihu“. Vsak balzam, ki ne nosi zgoraj stoječe zelene ti-
skane varstvene znamke, naj se odkloni kot čim ceneje
tem nič vrednejše ponaredbi. Pazi naj se toraj vedno

natančno na zeleno varstveno znamko, kakor
zgoraj! Ponarejalce in posnemovalce svojega jedine pra-

vega balzama, kakor tudi prekupce nič vrednih ponare-
jenih, obilnost varajočih drugih balzamov, zasledujem

najstrožje sodnijskim potom na podlagi zakona o var-
stvenih znamkah. Kjer se ne nahaja zaloga mojega

balzama, naj se naroči direktno in naslovi: **Na**
angelja varha lekarno A. Thierryja v Pre-

gradi pri Rogatec-Slatini. 12 malih ali 6 dvojnih
steklenic stane franko vsake avstro-ogerske poštne po-
staje 4 krone, v Bosno in Hercegovino 12 malih ali 6

dvojnih steklenic 4 krone 60 vinarjev. Manj kot 12
majhnih ali 6 dvojnih steklenic se ne razpošilja. Raz-
pošilja se samo proti predplačilu ali poštnemu povzetju.

Pazi naj se vedno natančno na zgorajšjo
zeleno varstveno znamko, katero mora no-
siti v znak pristnosti vsaka steklenica.

Adolf Thierry, lekarnar

139 22 v Pregradi pri Rogatec-Slatini. 396 30 26

Službo išče vsega kmetijstva več

vavpet

ali samostojen opravnik na kakem vele-
posestvu. 815 3-2

Službo sprejme takoj, ali pozneje.

Naslov pové upravništvo „Slovenca“.

Za

sezono

priporočam svojo bogato zalogo pušk najnovejšega sistema, samokresov itd. in vseh sem
spadajočih potrebščin; posebno pa opozarjam na

Novo! trocevke, Novo!

ki se izdelujejo samo pri meni in katere je radi lahkote in priročnosti vsakomur najtopleje
priporočati.

Ker sem na Kranjskem jedini puškar, ki se peča le z izdelovanjem orožja, pripo-
ročam se p. n. občinstvu za mnogobrojni obisk, ker izvršujem vse v mojo stroko spada-
dajoče nove naroče in poprave točno, solidno in najceneje.

Velespoštovanjem

Fran Sevčik

puškar v Ljubljani, Židovske ulice.

534 20-17

Otvoritev prijazne, dobre gostilne.

Podpisana uljudno javljam slav. ob instvu, da sem otvorila v novozgrajeni hiši

v Židovski stezi št. 4

restavracijo „pri godcu“

kjer točim zanesljivo pristna rudeča in bela vina, izvrstno štajersko Gössko
pivo ter postrežem z ukusnimi mesnimi in postnimi jedili.

Zagotavljam prijazno točno postrežbo ter se v mnogobrojni obisk uljudno priporočam.

Ob postnih dnéh so fine ribe na razpolago.

Velespoštovanjem

Marija Borštnik.

810 3-3

Dobiva se povsod.

C 745 36-3

Sarg's Kalodont

Naibolje in najceneje sredstvo za čiščenje zob.

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno
blago za bandera, baldahine, raznobarvne
plašče, kazule, pluviale, dalmatike, ve-
lume, albe, koretelje, prte itd

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema
tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popra-
vila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni
bandera in vse drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih
ozirati na domačo trdiko ter ne uvažujejo tujih trdk, dru-
štev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo
ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

Ana Hofbauer,

imejateljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Gledališke ulice 4.

Miklavževa in božična darila.

Knjige s podobami, jaslice, družbinske igre,
knjige za mladino.

Pole
s podobami.

Karte z raz-
nimi slikami
in albumi.

Raznovrstni
papir.

Molitveniki.

Podobice
svečnikov.

Beležnice.

Šolske torbice

Nosači
za knjige.

Radi opustitve trgovine
priredi z dovolitvijo oblastva

popolno razprodajo

vsega blaga in zaloge
po znatno znižani ceni
trdka

KAROL TILL

na Kongresnem trgu
v baraki
v Ljubljani.

Albumi
za fotografije.

Fotografični
aparati in vse
priprave
za fotografe-
amatérje.

Dnevniki za
najraznovrst-
nejšo uporabo.

Albumi
za
pisemske
znamke.

Relief-albumi.

Risalno orodje, barvine omarice, peresna držala,
nakit za božična drevesca. 805 3-3

Miklavževa in božična darila.

V Ljubljani!

Filipov dvorec!

Otvoritveno naznanilo Mayer-jeve kavarne in restavracije

,Filipov dvorec'

ob vogalu Špitalskih ulic v Ljubljani.

Velečislanemu p. n. občinstvu stolnega mesta Ljubljane, p. n. občinstvu z dežele in spoštovanim gospodom potovalcem uljudno naznanjam, da sem **otvoril**

krasno opremljeno kavarno in restavracijo

danes v soboto dne 4. decembra t. l.

Da morem vsestransko ustreči, nisem se zbal stroškov za **najkrasnejšo prireditev** prostorov v ugodnost velečenj. občinstva. **Opravo izvršil je o. in kr. založnik Iv. Mathian v Ljubljani, biljarde preskrbela je slovita tvrdka Seifert na Dunaji;** na razpolago so **odločene igralne sobe v 1. nadstropju.** Vsi prostori so zračni, imajo izborno ventilacijo in ob mrzlem času enakomerno zračno toploto. **Na razpolago je ogromno število najpriljubljenejših tu- in inozemskih časopisov in žurnalov** itd. itd.

Točile se bodo **gorke in mrzle pijače, likêrji, vsakovrstna tudi najfinejša vina,** priljubljeno **pristno plzensko pivo** slovite meščanske pivovarne v Plznu, **pivo v steklenicah** pivovarne Fröhlicheve na Vrhniki. Sploh bode nudilo podjetje vse ugodnosti, katere se morejo pričakovati od restavracije zadoščujoče zahtevam najnovejšega časa.

Sklicujoč se na dolgoletne praktične izkušnje in opirajoč se na izredno veliko zaupanje, katero se mi je vsestransko izkazovalo v **hotelu „pri Slonu“ v Ljubljani,** se nadejam in prosim, da bi se mi isto naklanjalo tudi v novem podjetju, jaz pa bom zastavil vse svoje moči, da si je ohranim in — ako možno — pridobim še v zdatnejši meri.

Velespoštovanjem

Ivan Mayer.

V Ljubljani!

816 3-3

Filipov dvorec!

Bortolo Sardotsch, Koper

(tvrdka obstoji od l. 1828)

prodaja

domača in inozemska olivna olja.

Na zahtevanje pošilja vzorce brezplačno in franko.

Ozir poštenosti,

zmernih cen in točne, redne postrežbe so najboljši dokaz razni samostani, cerkvena predstojništva in zasebniki, kateri pri gornji tvrdki kupujejo vse, kar potrebujejo takega blaga, od najfinejšega **namiznega olja do goriva in olja za mazanje strojev.** 674 47

Oblastveno dovoljena

814 3

popolna razprodaja

lesorezbarskega in galanterijskega blaga, igrač itd.

Najprimernejša darila za Miklavža, Božič in Novo leto

za in pod kupno ceno.

FR. STAMPFEL, Ljubljana, Tonhalle.

Najboljše in najpripravnejše drsalke so

„KONDOR“

„Kondor“, navadne, 1 par . . . gld. 2—
„Kondor“, ponikljane, 1 par . . . 3—
„Helios“, ponikljane, 1 par . . . 3—
„Halifax“, navadne, 1 par . . . 140

„HELIOS“

pri **Andr. Druškovič-u**, Mestni trg št. 10.

811 7

Dunajska borza

Dne 2. decembra.

Skupni državni dolg v notah	102	gld.	25	kr.
Skupni državni dolg v srebru	102	"	25	"
Avstrijska zlata renta 4%	122	"	60	"
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	102	"	30	"
Ogerska zlata renta 4%	122	"	30	"
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	100	"	—	"
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	944	"	—	"
Kreditne delnice, 160 gld.	354	"	75	"
London vista	120	"	10	"
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58	"	95	"
20 mark	11	"	78	"
20 frankov (napoleonor)	9	"	54	"
Italijanski bankovci	45	"	40	"
C. kr. cekini	5	"	57	"

Dne 3. decembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	160	gld.	—	kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	159	"	75	"
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	187	"	50	"
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99	"	70	"
Tisine srečke 4%, 100 gld.	138	"	50	"
Dunavske vravnave srečke 5%	129	"	—	"
Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	109	"	50	"
Posojilo goriškega mesta	112	"	50	"
4% kranjsko deželno posojilo	98	"	20	"
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98	"	40	"
Prioritetne obveznice državne železnice	225	"	50	"
" " južne železnice 3%	184	"	50	"
" " južne železnice 5%	125	"	75	"
" " dolenjskih železnic 4%	99	"	50	"

Kreditne srečke, 100 gld.	209	gld.	75	kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	156	"	—	"
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	19	"	25	"
Rudolfove srečke, 10 gld.	24	"	50	"
Salmove srečke, 40 gld.	74	"	—	"
St. Genois srečke, 40 gld.	79	"	—	"
Waldsteinove srečke, 20 gld.	57	"	—	"
Ljubljanske srečke	23	"	—	"
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	162	"	50	"
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3410	"	—	"
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	419	"	60	"
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	79	"	—	"
Splošna avstrijska stavbna družba	94	"	—	"
Montanska družba avstr. plan.	132	"	25	"
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	172	"	—	"
Papirnih rubljev 100	123	"	—	"

Nakup in prodaja

vsakovrstnih **državnih papirjev, srečk, denarjev** itd. Zavarovanje za zgube pri **žrebanjih**, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih potem o kursnih vrednostih vseh **špekulacijskih vrednostnih papirjev** in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.